Pratyaksh 27 November 2007

१२ प्रत्यक्ष दि. २७ नोव्हेंबर, २००७ पैलू

गरिब मुलांना शिक्षणाची संधी मिळत नाही, त्यामुळे भविष्याचीही खात्री नाही. अशा दोलायमान परिस्थितीत वाढणारी ही मुले मिळेल त्या, किंवा नको त्या मार्गाने पैसा कमाविण्याच्या मागे लागतात. यातूनच त्यांच्यात गुन्हेगारी प्रवृत्ती लवकर रुजते. त्यामुळे झोपडपट्टीतील, रस्त्यावरील मुलांना लहानपणापासून वळण लावणे गरजेचे असते आणि हे केवळ शिक्षणाच्या माध्यमातून होऊ शकते. हेच ध्यानात घेऊन ह्या दुर्लक्षित मुलांसाठी 'असीमा' ही संस्था प्रयत्न करीत आहे.

असीमा

रेश्मा हरचेकर
reshma.photo@gmail.com

दारिद्र्य रेषेखालील मुलांच्या हक्कांसाठी कार्य करणारी असीमा ह्या सेवाभावी संस्थेची स्थापना १९९५ साली झाली. स्थापनेनंतर वर्षभरातच असीमाने वेगवेगळे उपक्रम हाती घेतले. दारिद्र्य रेषेखालील मुलांना चांगल्या दर्जाचे शिक्षण द्यायचे ह्या मध्यवर्ती भूमिकेवर हे सर्व कार्यक्रम राबविले जात आहेत.

शिक्षण म्हणजे मुलांचा माणूस म्हणून संपूर्ण विकास आणि भविष्यात स्वतःच्या पायावर उभे राहण्यासाठीची पूर्व तयारी असे मानून असीमाने मुलांना शिक्षण देण्यास सुरुवात केली. असीमाने मुंबईतील झोपडपट्टीतील, रस्त्यावरील दुर्लक्षित मुलांना एकत्रित करून त्यांचा शाळेत दाखला करून दिला. असीमा म्हणजे ज्याला सीमा नाही असा. हेच ध्यानी ठेवून दुर्लक्षित मुलांसाठी असीमाने अविरत कार्य सुरू ठेवले आहे. या दुर्लक्षित मुलांना शिक्षण देण्याआधी पोषक शैक्षणिक वातावरण तयार करणे आवश्यक असते. त्याप्रमाणे असीमाने पोषक वातावरण तयार करून असीमाच्या कार्यकर्त्यांनी या मुलांबरोबर एक वेगळा बंध तयार करून शिक्षण घेण्यात मुलांमध्ये रस उत्पन्न केला. असीमाची कार्यपद्धती अशीच आहे.

मुख्य शाळेत दाखला घेण्यासाठी मुलांचा शैक्षणिक पाया मजबूत होणे आवश्यक आहे. त्यासाठी असीमाने ऑगस्ट २००० मध्ये रस्त्यावरील मुलांसाठी शिशुवर्गाची स्थापना केली. त्यानंतर बालवाडीची स्थापना देखील करण्यात आली. बालवाडीमध्ये साडेतीन ते साडेपाच वर्षांच्या मुलांसाठी दोन वर्ग सुरू करण्यात आले. त्यानंतर २००६ मध्ये साडेपाच ते साडेसहा या वयोगटातील मुलांसाठी बालविकास केंद्र सुरू केले.

नुकताच असीमाने पालिकेच्या खार-दांडा येथील शाळेने शिशुवर्गाची जबाबदारी स्वीकारली आहे. पालिकेच्या मुंबई पब्लिक स्कूल प्रोजेक्टमध्ये येणाऱ्या ८४ इंग्रजी माध्यमांच्या नवीन शाळांपैकी ही एक शाळा आहे. या शाळेत मुलांना उत्तम दर्जाचे शिक्षण द्यावे यासाठी असीमा धडपडत आहे.

असीमाने वर्ष २००१ मध्ये वांद्रामधील पाली-चिंबाई पालिका शाळा दत्तक घेतली आहे. या निमित्ताने असीमाला पालिकेसोबत काम करण्याची ही सुवर्णसंधी मिळाली. सुरुवातीला या शाळेतील १०० विद्यार्थ्यांना असीमाने दत्तक घेऊन त्यांचा शिक्षणाचा सर्व खर्च उचलला. सध्या शैक्षणिक कारणांसाठी दत्तक घेतलेल्या मुलांची संख्या ६०० आहे.

[illegible]

शाळेतील गैरसोयींकडे लक्ष दिले. असीमाने या पालिका शाळेतील हरविलेले शैक्षणिक आणि सुदृढ वातावरण परत मिळवून देण्यासाठी महत्त्वपूर्ण प्रकल्प राबविला. पालिकेच्या शाळेतील शौचालये, सांडपाणी व्यवस्था, स्वच्छ पाणीपुरवठा इत्यादींच्या दुरुस्तीचे काम असीमाने पूर्ण केले. शाळेमध्ये शिक्षणासाठी पोषक वातावरण निर्माण करण्यासाठी त्यांनी प्रत्येक वर्गात माहितीपूर्ण तक्ते लावले. सर्व विषयांमध्ये स्वारस्य वाढविणारे उपक्रम राबविले. या शाळांमध्ये संस्थेकडून कला, योग, खेळ आणि ज्यूडोसाठी शिक्षकांची नियुक्ती करण्यात आली.

[illegible]

कॉम्प्युटर रुम, वाचनालय आणि काऊन्सिलिंग सेंटर, परफॉर्मिंग आर्ट स्टुडिओ इत्यादी अतिरिक्त सुविधा देण्यात आली.

आजकाल केवळ शालेय शिक्षण पुरेसे नसते. त्याला 'क्लास'चीही जोड लागतेच. असीमाने क्लासेस नाही पण त्या सारखेच एक सपोर्ट सेंटर सुरू केले आहे. ह्या सेंटरतर्फे सेंट जोसेफ कॉन्व्हेंट शाळेत दररोज सायंकाळी ४ ते ६ च्या दरम्यान क्लासेस घेतले जातात. या क्लासेसमध्ये मुख्य शाळेत जाणारे असीमाचे विद्यार्थी दररोज न चुकता हजेरी लावतात. येथे त्यांना घरचा

[illegible]

अभ्यास करून घेतला जातो. तसेच योग, कला, संगीत आणि ज्यूडोचे प्रशिक्षण दिले जाते.

असीमाच्या ॲक्टीव्हिटी सेंटरतर्फे दारिद्र्य रेषेखालील आणि दुर्लक्षित मुलांच्या हक्कांबाबत जनजागृती करणारा 'राजू ॲण्ड आय' हा तीस मिनिटांचा ॲनिमेशन माहितीपट करण्यात आला आहे. याला सर्वोत्कृष्ट ॲनिमेशन पटाचे राष्ट्रीय पारितोषिक मिळाले आहे. या सेंटरतर्फे भरतकामसारख्या विविध गोष्टी शिकविल्या जातात आणि प्रदर्शन भरवून या वस्तूंची विक्री केली जाते. तसेच मुलांमध्ये असलेल्या कलेची जोपासना करण्यासाठी असीमाचे शिक्षक क्लासेस घेतात. मुलांकडून उत्तम दर्जाच्या शुभेच्छापत्रांसारख्या विविध वस्तू बनवून घेतल्या जातात. या वस्तू विक्रीतून येणारा पैसा मुलांच्याच शिक्षणासाठी वापरात आणला जातो. इगतपुरीमध्ये जांभवाडी या ग्रामीण विभागात असीमाने अंगणवाडी सुरू केली आहे. येथील मुलांना शैक्षणिक साधने, गणवेश, दुपारचे जेवण सर्व काही दिले जाते.

भविष्यात असीमाला महाराष्ट्रातील आदिवासी जमातीतील मुलांना शिक्षण देण्याचा प्रकल्प राबवायचा आहे. यासाठी संस्थेने इगतपुरीमध्ये अवळखेडा येथे १४ एकरची जमीन खरेदी केली आहे. येथील शाळा पूर्ण झाल्यानंतर १५० पेक्षा अधिक आदिवासी आणि दुर्गम विभागातील मुलांना शिक्षणाची संधी मिळेल.

दारिद्र्य रेषेखालील मुलांसाठी असीमा करत असलेले कार्य खूप अनमोल आहे. गेली १२ वर्षे या गरीब मुलांसाठी कार्य करताना, त्यांचा शैक्षणिक स्तर उंचाविण्याचा प्रयत्न करणाऱ्या असीमाचा वाढलेला पसारा त्यांच्या कार्याचे महत्त्व पटवून देतो.

असीमा चॅरिटेबल ट्रस्ट
जी-३ जोसेफीन अपार्टमेंट
तळमजला
चिंबाई, वांद्रा (प.)
मुंबई - ४०० ०५०
दूरध्वनी - २६४०७२४८
ई-मेल - contact@aseema.org